

Kvalitetsredovisning förskola 2018 för Skärholmens stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	3
Framgångsfaktorer.....	3
Utvecklingsområden och gemensamma insatser på stadsdelsnämnds nivå för kommande budgetår.....	5
Utvecklingsområden.....	5
Stadsdelsgemensamma insatser.....	7
Förslag till kommunfullmäktige/nämnd för kommande budgetår.....	8
Underlag för stadsdelsnämndens analys för innevarande budgetår	8
Kvalitetsarbets genomförande	8
Utvecklingsområden för innevarande budgetår.....	11
Nämndmål och enhetsmål med pedagogisk inriktning för innevarande år	12
Övriga stadsdelsnämndsgemensamma insatser för innevarande budgetår för att öka måluppfyllelsen	16
Strukturella förutsättningar.....	19
Självvärdering	21
Förskoleundersökning	24
Övriga underlag	28

Sammanfattande analys

Anvisning

Här redovisar stadsdelsnämnden/enheten sin samlade bedömning av verksamhetens måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen utifrån underlagen nedan samt hur de kompletterar och påverkar varandra.

Förvaltningen ser att samarbetet inom och mellan förskoleenheter ökar. Goda exempel från verksamheter sprids och kompetens nyttjas i högre grad. Förvaltningen tolkar att det är effekter av satsningar såsom exempelvis stadsdelsövergripande nätverket, "Läslýftet" i vilket samtliga förskollärare inom förvaltningen deltagit, samt det pedagogiska forumet för ledningsorganisationen som pågått. Förvaltningen gör även bedömningen att den pedagogiska kvaliteten har ökat. Cheferna äger mer kunskap om sina verksamheter vilket lett till att utvecklingsarbete i högre grad utgått från ett faktiskt nuläge. Ökad kunskap hos cheferna beror bland annat på att de fysiskt befunnit sig närmare den pedagogiska verksamheten samt att arbetssätt har utvecklats. Arbetslagsuppföljningar genomförs på förskolornas avdelningar vilket medför att ledning och pedagoger mer tydligt kan koppla dokumentation till den pedagogiska miljön. Arbetet med att höja verksamheternas lägsta kvalitetsnivå är ett pågående likvärdighetsarbete.

Utvecklingsområden och gemensamma insatser på stadsdelnämnds nivå

Följande utvecklingsområden finns inom stadsdelen; rekrytering av förskollärare, pedagogisk miljö, språk och kommunikation samt att förtydliga kopplingen mellan kommunala och nationella mål. Utifrån dessa utvecklingsområden planeras under 2019 flera stadsdelsgemensamma insatser. Stadsdelen fortsätter att fokusera på tidigare valda fokusområden pedagogisk miljö samt språk och kommunikation. Utvecklingsarbetet inom pedagogisk miljö fortsätter med att ledningsteam inventerar vilka undervisningsmiljöer som inryms i basmiljöerna. Utvecklingsarbetet inom språk och kommunikation sker bland annat genom att rikta satsningen med Läslýftet till barnskötarna. Vidare fortsätter arbetet med att förankra verksamhetsidéen för Skärholmens förskolor samt att nätverk skapas för att implementera förskolans nya läroplan, LpFö18.

Förslag till kommunfullmäktige 2019

I och med en reviderad läroplan, som träder i kraft 1 juli 2019, ställs krav på kompetensutveckling för förskollärare kring undervisning, deras ledarskapsroll i arbetslaget och ansvar för kvalitetsarbetet.

Stadsdelen ser organisatoriska utmaningar i implementeringen då det råder förskolläraryrbrist.

Framgångsfaktorer

Anvisning

Redovisa hur framgångsrika arbetssätt på olika nivåer tas tillvara och sprids inom stadsdelen/enheten. Vidare hur framgångsrika arbetssätt på stadsdelsnivå/enhetsnivå

yttre kan användas för att stödja enheternas/förskolans måluppfyllelse och öka likvärdigheten.

Gemensamma fokusområden

För att systematiskt kunna följa förskolornas utveckling och därmed öka måluppfyllelsen, har sedan 2017 två fokusområden valts ut; pedagogisk miljö samt språklig och kommunikativ utveckling. Dessa områden ska lyftas fram, både i det dagliga arbetet, kompetensutvecklingsinsatser och kvalitetsuppföljningar för att verksamheterna på ett tydligare sätt ska kunna följa utveckling som sker över tid och vilka utmaningar som finns. Arbetssättet ökar förskolornas likvärdighet och främjar arbetet med förskolornas pedagogiska kvalitet. Avdelningen har valt just dessa områden utifrån att de bedöms ge god utväxling på bred front. Om verksamheterna lyckas med att erbjuda pedagogiska miljöer som främjar god omsorg, utveckling och lärande hos barnen och medarbetarna har god kompetens inom språk, erbjuds barnen en mer likvärdig förskola med hög kvalitet inom samtliga nationella målområden.

Flera enheter uppger att de ser positiva effekter av att avgränsa målområden, arbeta med färre arbetssätt i verksamheterna samt i mindre grupper. Avgränsningarna har främjat möjligheten att följa arbete som sker med barnen mer systematiskt och därmed öka möjligheten att se effekter av arbetet som att barn använder fler begrepp, visar på ökad ordförståelse i sitt berättande samt ett ökat samspel mellan barnen.

Kvalitetsuppföljningar sker med respektive ledningsteam (förskolechef, biträdande förskolechef och pedagogisk utvecklingsledare) samt avdelningschef och utvecklingsledare en gång per termin. Innehållet i kvalitetsuppföljningarna följer stadsdelens fokusområden i vilka även jämställdhetsarbetet ingår. Uppföljningen förbereds av teamen genom att de i förväg analyserar resultat kopplade till lärmiljö och språkarbete, för att därefter fortsätta analysarbetet tillsammans med avdelningschef och utvecklingsledare under uppföljningen. De framgångsfaktorer och utmaningar som framkommer delges övriga förskolechefer som i sin tur kan använda nyvunnen kunskap i respektive förskoleenhet. Det har till exempel handlat om praktiska tips på hur analysarbete kan presenteras för arbetslag samt hur arbetslagsuppföljningar kan genomföras. Att kunna ta del av varandras framgångar och utmaningar främjar det kollegiala lärandet samt möjligheten att använda den gemensamma kompetensen som finns i stadsdelen.

Utifrån fokusområdet pedagogisk miljö har ett stadsdelsgemensamt arbete med basmiljöer (lärmiljöer) startat under 2018 utifrån ett likvärdighetsperspektiv. Förskolornas pedagogiska miljöer upplevdes skilja sig åt i för stor grad, allt från stimulerande till enklare och bristfälliga lärmiljöer. Samtliga ledningsteam skrev under våren 2018 genomförandeplaner för arbetet med implementering av basmiljöer, planer som ledningsorganisationen (samtliga ledningsteam, avdelningschef, verksamhetscontroller) tagit del av i våra pedagogiska forum som sker en gång/månad. Under hösten 2018 har teamen presenterat ett nuläge för hur förskolornas lärmiljöer är utformade. Presentationen utgick från följande frågeställningar:

- Hur medvetna är medarbetarna om arbetet med basmiljöer och hur har ni arbetat med det?
- Definiera varje avdelning var de befinner sig. Beskriv varför ni tror att avdelningen

tagit steg/inte tagit steg framåt.

- Önskad nivå?

Två enheter hade längre tid för sina presentationer för att möjliggöra gemensamma diskussioner med ledningsorganisationen. Presentationerna visade att avdelningarnas lärmiljöer skiljer sig åt. Inom en och samma förskola kan barnens lärmiljö vara allt från inspirerande och utmanande till enkel och ofullständig. Diskussionerna kom att handla om förskollärares roll och arbetslagets samarbete och kunskap samt ledningsteamens roll i att stödja och utmana pedagoger. Det som lyftes i de två enheterna var sådant som övriga ledningsteam kunde relatera till i sina egna förskolor.

Kollegialt lärande

För att främja kollegialt lärande och arbetet för likvärdighet på våra förskolor finns flera stadsdelsgemensamma nätverk för våra pedagoger och köksnätverk för alla kockar. Nätverken finns för att tillsammans kunna reflektera och problematisera, sprida lyckade arbetssätt, skapa delaktighet, gemensamma arbetssätt och bidra till yrkesstolthet.

För andra året anordnade en enhet "öppna hus" där pedagogerna besökte varandras verksamheter och tog del av bland annat arbeten med digitala verktyg och lärmiljöer.

Under hösten 2018 har WKI fått allt större utrymme i stadsdelens gemensamma dialoger. Dels i kvalitetsuppföljningar med respektive ledningsteam men WKI har även lyfts med stadsdelens ledningsorganisation. Det som uttalats är att skattningar som genomförs ska ge en nulägesbild, dvs den ska stämma överens med den faktiska verkligheten. Om det innebär att resultat sänks är det så det ska vara just nu. Om WKI visar ett "önskat läge" istället för ett "nuläge" kommer inte utvecklingsarbetet baseras på rätt åtgärdsplaner.

Kvalitetsuppföljningarna har fokuserat på resultat som finns kring Pedagogisk miljö samt Språk och kommunikation, dvs såväl från förskoleundersökningen som resultatet av WKI. Tillsammans förs en dialog kring om den upplevda nöjdheten hos vårdnadshavarna stämmer överens med arbetslagens bedömning.

Vid analys av de avdelningar som har höga resultat från förskoleundersökningen och kvalitetsindikatorn ser ledningsteamerna att arbetslagen besitter hög pedagogisk kompetens, har en bred förståelse för förskolans uppdrag samt att arbetslagen kan kommunicera uppdrag och arbetssätt gentemot vårdnadshavare. Flera ledningsteam lyfter vikten av att det finns en arbetsstolthet samt ett "vi" i arbetslaget som leds av en förskollärare.

Utvecklingsområden och gemensamma insatser på stadsdelsnämndsnivå för kommande budgetår

Utvecklingsområden

Anvisning

Utifrån analysen ovan lyfts prioriterade övergripande utvecklingsområden fram som bedöms vara särskilt viktiga för verksamhetsutveckling och likvärdighet med beskrivningar

av insatser och förväntade resultat.

För utvecklingsområden över flera år redovisas förväntat resultat och nästa steg kommande år i förhållande till nuläget. Prioriterade utvecklingsområden rekommenderas inte vara fler än 3-5, hänga samman med identifierade utvecklingsbehov på enhets/förskolenivå och gärna samordnas med nämndmål i kommande års budget. Beskriv om insatserna riktas olika för att öka likvärdigheten.

Rekrytering av förskollärare

Det är fortfarande svårt att rekrytera förskollärare men viss lättnad har skett inom stadsdelen. Nyanställningar har bland annat skett genom rekommendation. Fördelning av förskollärare varierar inom stadsdelen, de avdelningar som saknar förskollärare har skrivit en åtgärdsplan i vilken det framgår vilken/vilka förskollärare som ansvarar för planering av den aktuella avdelnings pedagogiska innehåll och hur organisationen ser ut kring den/de förskollärare som stöttar arbetslaget. För att förvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare och stimulera till kunskapsutbyte provar förskoleenheterna nya arbetsformer inom och mellan förskolorna i vilka förskollärarna är delaktiga i planeringen. I det kunskaps- och erfarenhetsutbyte som sker mellan studenter, verksamheter och högskola/universitet, bland annat i projektet CPU med Södertörns högskola, ser förvaltningen möjligheter att upparbeta en rekryteringsbas för nyutexaminerade förskollärare samt öka kvaliteten på förskoleverksamheterna. För att systematiskt kunna följa hur fördelningen av förskollärarna ser ut skapas en ny indikator. I indikatorn ska varje förskoleenhet rapportera, i varje tertiäl, hur många avdelningar som saknar förskollärare.

Arbetet framåt med stadsdelens fokusområden

Pedagogisk miljö

Arbetet som påbörjats under 2018 med att utveckla förskolornas basmiljöer fortsätter 2019 men då med tillägget att ledningsteam inventerar vilka undervisningsmiljöer som inryms i basmiljöerna. Förskoleteamen har fått i uppgift att lyssna på ett poddavsnitt i vilket Ann S Pihlgren talar om fem olika undervisningsmiljöer för att sedan försöka göra en översikt på vilka undervisningsmiljöer som förekommer på deras respektive avdelningar/förskolor. Vidare ska teamen påbörja analys kring undervisningsmiljö kontra utbildning/kunskap/samarbete och slutligen fundera över hur de som ledning kan stötta/coacha/leda arbetslag utifrån aktuell undervisningsmiljö. Parallellt arbetar ledningsteam kring samma frågor med sina förskollärare. Arbetssättet följer samma struktur som med basmiljöer i det att samtliga förskoleenheter inventerar sina verksamheter men endast två enheters översikt analyseras gemensamt i ledningsorganisationen på ett pedagogiskt forum.

De ledningsteam som ska presentera sina verksamheter ges stöttning i förarbetet alternativt efterarbetet av en pedagogisk konsult och utvecklingsledaren.

Språk och kommunikation

Till sommaren 2019 har samtliga förskollärare deltagit i satsningen med Läslyftet. Kompetenssatsningen har bidragit till ökad läslust ute på förskolorna samt ökad kunskap bland pedagoger i språkarbetet. Då satsningen fått så bra genomslag kommer stadsdelen rikta satsningen till barnskötarna med start hösten 2019. Inom stadsdelen är brister i svenska

språket hos pedagoger, barn och vårdnadshavare något som försvårar dialoger. Förvaltningen har även fått signaler från skolan om att barnen kommer till förskoleklassen med ett dåligt ordförråd. Förskolornas arbete med språk och kommunikation är fortsatt prioriterat där barnen behöver ges möjlighet att uttrycka sig på olika sätt. Exempelvis genom att använda tecken som stöd samt att förskolan erbjuder ett stort utbud av olika skapandeformer.

Kommunala och nationella mål

Ett pågående utvecklingsarbete är att förtydliga kopplingen mellan kommunala och nationella mål. I avdelningens verksamhetsplan 2019, samt förskolans gemensamma enhetsmål, utgår målformuleringen från den nya läroplanen. Avdelningschef, i samråd med utvecklingsledare och verksamhetscontroller, formulerar avdelningens mål. De arbetssätt, uppföljningsmetoder och resurser som ska kopplas till målen arbetas fram tillsammans med enhetschefer och biträdande chefer. Enhetsmålen tas fram av enhetschefer och biträdande chefer i samråd med avdelningschef, utvecklingsledare samt verksamhetscontroller. Respektive förskoleenhet formulerar sedan arbetssätt, uppföljningsmetoder och resurser till enhetsmålen tillsammans med sina förskollärare till vilka varje arbetslag sedan skriver en egen arbetsplan med konkreta arbetssätt. För att tydligare kunna följa barnens läroprocesser ska arbetssätten mer tydligt utgå från önskad effekt med det pedagogiska arbetet.

Stadsdelsgemensamma insatser

Anvisning

Här beskrivs övriga stadsdelsgemensamma insatser som kommer att genomföras kommande år för att stödja och skapa förutsättningar för förskolornas måluppfyllelse, utveckla verksamhetens kvalitet och/eller öka likvärdigheten.

Avdelningen kommer under 2019 fortsätta arbetet med att förankra verksamhetsidén för Skärholmens förskolor.

Avdelningen fortsätter att fokusera på tidigare valda fokusområden pedagogisk miljö samt språk och kommunikation. Utvecklingsarbetet inom pedagogisk miljö fortsätter med att ledningsteamet, tillsammans med förskollärare, inventerar vilka undervisningsmiljöer som inryms i basmiljöerna. Utvecklingsarbetet inom språk och kommunikation sker bland annat genom att rikta satsningen med Läsluft till barnskötarna, med start hösten 2019. Inom stadsdelen är brister i svenska språket hos pedagoger, barn och vårdnadshavare något som försvårar dialoger. Förvaltningen har även fått signaler från skolan om att barnen kommer till förskoleklassen med ett dåligt ordförråd. Förskolornas arbete med språk och kommunikation är fortsatt prioriterat där barnen behöver ges möjlighet att uttrycka sig på olika sätt. Avdelningen kommer att samarbeta med skolorna kring vad förskolan, ytterligare, behöver rusta barnen med så att stadsdelens förskolebarn kommer till skolan och är redo för sin fortsatta skolgång.

Det språkutvecklande arbetet fortsätter även med "El Sistema" och en rytmikpedagog, där används tecken som stöd i musiken vilket har skapat mer uppmärksamhet bland barnen och

förstärkt det verbala språket.

Hösten 2019 kommer barnskötare och förskollärare ingå i nätverk som utgår från att implementera förskolans nya läroplan, LpFö18.

Förslag till kommunfullmäktige/nämnd för kommande budgetår

Anvisning

Mot bakgrund av stadsdelsnämndens/enhetens analys och utvecklingsbehov redovisas önskemål på gemensamma stadsövergripande utvecklingsområden för Stockholms stad och förslag på insatser för dessa.

I och med en reviderad läroplan, som träder i kraft 1 juli 2019, ställs krav på kompetensutveckling för förskollärare kring undervisning, deras ledarskapsroll i arbetslaget och ansvar för kvalitetsarbetet.

Stadsdelen ser organisatoriska utmaningar i implementeringen då det råder förskolläraryrbrist.

Underlag för stadsdelsnämndens analys för innevarande budgetår

Kvalitetsarbets genomförande

Anvisning

Beskriv stadsdelsnämndens/enhetens kvalitetsarbete, strukturen för sammanställning av resultat och analys för att säkerställa en god och likvärdig kvalitet utifrån de nationella målen.

Det omfattar exempelvis ansvarsfördelning, tidsplan för olika moment som inhämtande av underlag, mötesformer, dialoger med enheterna, verksamhetsbesök och hur stadsdelen/enheten bidrar till att utveckla enheternas/förskolans kvalitetsarbete med mera.

Nedan beskrivs avdelningens struktur för sammanställning av resultat och analys för att säkerställa en god och likvärdig kvalitet utifrån de nationella målen.

Arbetsätt

- Cheferna och de pedagogiska utvecklingsledarna närvarar och gör observationer en gång/månad i pågående verksamhet för att ta del av pedagogernas arbete på nära håll.
- Varje arbetslag har åtta timmar pedagogisk utvecklingstid (tid utanför barngrupp) per vecka för planering, reflektion och utvärdering i enlighet med läroplanen. Tiden är inlagd i schemat för att ge medarbetarna rätt förutsättningar.
- Förskolläraren ansvarar för att fördela tiden mellan pedagogerna i arbetslaget och cheferna stämmer av med förskollärarna att tiden används som planerat.

- I samband med arbetslagens reflektioner som sker varje vecka ger de pedagogiska utvecklingsledarna handledning i arbetet med att stimulera och utmana barns språkutveckling med utgångspunkt i forskning och beprövad erfarenhet. På samma sätt handleds och vägleds pedagogerna i utformningen av den pedagogiska inne- och utemiljön och i användningen av olika digitala verktyg som används i pedagogiskt syfte.
- Registreringen i modulen närvaro/frånvaro används för att följa barnens närvaro eftersom forskningen visar att möjligheten för förskolan att kompensera för jämlika uppväxtvillkor förutsätter att barnen är närvarande och kan ta del av förskolans verksamhet.
- Specialpedagogerna som finns inom avdelningen används av pedagogerna för att få hjälp att synliggöra vad barn i behov av särskilt stöd behöver för att inkluderas på rätt sätt.
- Cheferna och de pedagogiska utvecklingsledarna har särskilda träffar med förskollärarna och ger stöd i planeringen av undervisningen som utgår från målen i läroplanen samt utifrån den kunskap som barnen har tillägnat sig tidigare. De får också vägledning i det praktiska arbetet för att barnen görs delaktiga i planering, genomförande och utvärdering av den pedagogiska verksamheten (dagliga aktiviteter, projektarbeten och utformning av den pedagogiska miljön).
- Forskning visar att förskollärarkompetensen är en avgörande faktor för ökad kvalitet. Cheferna har månadsvisa genomgångar av personalfördelningen mellan förskolorna med ett särskilt fokus på förskollärartätheten. Omfördelningar görs vid behov, när det är möjligt, med fokus på verksamhetens behov och alltid i dialog med berörda medarbetare.

Uppföljning

- Arbetslagsuppföljning - två gånger per termin genomför förskolechef och biträdande förskolechef eller pedagogisk utvecklingsledare arbetslagsuppföljning med samtliga arbetslag. Arbetslagsuppföljningen syftar till att följa upp att arbetssätten som finns i enheternas verksamhetsplaner genomförs och om det förväntade resultatet uppnås.
- Uppföljning med ledningsteam - Avdelningschef och verksamhetscontroller genomför uppföljning av fokusområdena för respektive enhets ledningsteam två gånger per år, under vår och höst.
- Planeringsdagar - fyra dagar per år genomförs planeringsdagar under ledning av enheternas ledningsteam med fokus på uppföljning, utvärdering, analys och kompetensutveckling av arbetet utifrån förskolans uppdrag, verksamhetsidé och uppsatta mål.
- Samtliga chefer har medarbetarsamtal med sina medarbetare en gång per år och följer upp den enskilda medarbetarens prestation och utvecklingsplan. Ny utvecklingsplan för kommande år upprättas.
- Resultaten i förskoleundersökningen följs upp och analyseras och en plan med utvecklingsområden kring uppdrag och mål upprättas och följs upp tertialvis. Vårdnadshavarna involveras i analys av resultat och vilka utvecklingsområden som ska ha extra fokus.
- Uppföljning sker också i tertialer, kvalitetsredovisningen och verksamhetsberättelsen.

Digitala arbetsverktyg

Samtliga medarbetare har varsin lärplatta, dessa används i den dagliga verksamheten på förskolorna i:

- planering och förberedelser av förskoleverksamheten
- insamling av dokumentation i pågående aktiviteter som sedan används i reflektion
- uppföljningen, både i arbetslagen och med barnen
- dokumentation
- registrering av närvaro/frånvaro av barn
- undervisningen som ett pedagogiskt verktyg
- leken och lärandet för barnen både enskilt och i grupp

Dokumentationsverktyget OneNote, som ingår i modulen Pedagogiska verktyg, innebär en ökad transparens för arbetslag och ledningsteam att kunna följa och ta del av uppföljningar och utvärderingar av den pedagogiska verksamheten. All dokumentation av arbetslag och ledningsteam sker i OneNote. Den digitala registreringen av barnens frånvaro/närvaro möjliggör att både chef och administratör kan följa aktuell beläggning på förskolorna och säkerställa rätt personaltäthet.

Avdelningens verksamhetsplan

Avdelningen gör en egen verksamhetsplan, innehållet inför 2018 var mer avgränsat än tidigare vilket är ett resultat av det utvecklingsarbete som pågår. För att arbete utifrån ställda mål ska kunna följas upp, utvärderas, analyseras och utvecklas krävs begränsning av innehåll. Avdelningen kan och ska inte ”fokusera lite på mer utan istället fokusera mycket på mindre”. Målen i avdelningens verksamhetsplan handlar om hur avdelningens ledningsorganisation ska ge medarbetarna rätt förutsättningar så att de kan utföra förskolans uppdrag och nå de nationella målen.

Analys

Anvisning

Beskriv vad som varit framgångsrikt i det här arbetet och vad som kan förbättras inför

Flera enheter uppger att de ser positiva effekter av att avgränsa målområden, arbeta med färre arbetssätt i verksamheterna samt i mindre grupper. Avgränsningarna har främjat möjligheten att följa arbete som sker med barnen mer systematiskt och därmed öka möjligheten att se effekter av arbetet som att barn använder fler begrepp, visar på ökad ordförståelse i sitt berättande samt ett ökat samspel mellan barnen.

Ett fortsatt utvecklingsarbete är att forma kvalitetsuppföljningar så att de ger ökad kunskap och insikt om vilka effekter som går att se i barnens lärandeprocesser utifrån pågående arbeten.

Utvecklingsområden för innevarande budgetår

Anvisning

Redogör för detta års utvecklingsområden och hur dessa har uppfyllts utifrån de förväntade resultaten med särskilt fokus på måluppfyllelse och likvärdighet.

Förskollärarnas ledarroll – Den skillnad i kompetens hos förskollärarna som blivit tydligt under nätverksträffar och i kvalitetsarbetet gör att området prioriteras även 2019.

Likvärdighet

Likvärdigheten börjar på ledningsnivån och i det närvarande pedagogiska ledarskapet. Genom ökad kännedom om varandras framgångsfaktorer och utmaningar främjas möjligheten till kollegialt lärande. Med utgångspunkt i läroplanens nationella mål har skärholmens ledningsorganisation tagit fram en gemensam verksamhetsidé. Under året har en implementering påbörjats på förskolorna med målet att den under 2019 ska ingå i stadsdelens likvärdighetsarbete. Gemensamma nätverk med syfte och innehåll som följer samma spår är en del i likvärdighetsarbetet. Stadsdelen prioriterar likvärdighet utifrån barnens rätt till en likvärdig förskola och vill verka för att kompetens fördelas och stärks över enheterna.

Språk

Det finns medarbetare som har bristfälliga kunskaper i det svenska språket. I ett område som Skärholmen får det extra stora konsekvenser då det behöver skapas rika språkmiljöer där även arbetet med modersmål ingår. Satsningen med Läslyftet har fortsatt under 2018 och till sommaren år 2019 kommer samtliga förskollärare ha genomfört utbildningen. Satsningen har fallit väl ut och arbetsmodellen upplevs lyckad av såväl deltagare som handledare. Stadsdelen har därför beslutat att samtliga barnskötare kommer få samma utbildning med start till hösten 2019.

Pedagogiska miljöer

Lägstannivån behöver höjas på förskolornas pedagogiska miljöer, miljön hör ihop med skillnader i kompetens hos förskollärarna. Utifrån fokusområdet har ett gemensamt arbete med basmiljöer startat under 2018. Det arbetet kommer följas av gemensamt arbete med förhållningssätt under 2019. Samtliga ledningsteam har skrivit genomförandeplaner för arbetet med implementering av basmiljöer, planer som samtliga ledningsteam tar del av för att främja likvärdighet.

Jämställdhet

Är inget eget mål utan ska integreras i det dagliga arbetet. Arbete utifrån arbetsmodellen "Sjuan" har påbörjats ute i förskolorna.

Digitalisering

Implementeringen av Skolplattformen är ett omfattande arbete. Skärholmen ingick i pilotprojektet för pedagogiska verktyg under 2016 samt för närvaro/frånvaro hösten 2017 vilket gör att det finns viss grundkunskap i stadsdelen. Under 2018 har samtliga medarbetare utrustats med varsin Ipad för att ytterligare ta ett steg i det digitala arbetet. Systemet med närvaro/frånvaro har gjort att både administratör och ledningsteam dagligen kan följa

barnantalet och personaltätheten. Digitala ambassadörer, som finns på varje förskola, driver arbetet med digitalisering framåt tillsammans med avdelningens IT-strateg.

Rekrytering av förskollärare

Det är fortfarande svårt att rekrytera förskollärare men viss lättnad har skett inom stadsdelen. Nyanställningar har bland annat skett genom rekommendation. Fördelning av förskollärare varierar inom stadsdelen, de avdelningar som saknar förskollärare har skrivit en åtgärdsplan. För att förvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare och stimulera till kunskapsutbyte provar förskoleenheterna nya arbetsformer inom och mellan förskolorna i vilka förskollärarna är delaktiga i planeringen. I det kunskaps- och erfarenhetsutbyte som sker mellan studenter, verksamheter och högskola/universitet, bland annat i projektet CPU med Södertörns högskola, ser förvaltningen möjligheter att upparbeta en rekryteringsbas för nytexaminerade förskollärare samt öka kvaliteten på förskoleverksamheterna. Förvaltningen fortsätter säkerställa att andelen förskollärare är jämnt fördelade över förskolorna.

Analys

Anvisning

Analysera vad som bidragit till att de förväntade resultaten uppfyllts respektive inte uppfyllts. Redovisa om det finns något av detta som kan tas med som framgångsfaktorer och/eller kommande utvecklingsområden. Om det bedöms att arbetet med ett utvecklingsområde behöver fortsätta kan nuläget inför kommande års arbete definieras här.

Nämndmål och enhetsmål med pedagogisk inriktning för innevarande år

Anvisning

Redogör för detta års nämndmål/enhetsmål med pedagogisk inriktning och hur dessa har uppfyllts utifrån de förväntade resultaten, med särskilt fokus på måluppfyllelsen. Finns inga nämndmål eller enhetsmål med pedagogisk inriktning räcker det med en notering under rubriken om att rubriken ej är aktuell.

Nämndmål: Alla flickor och pojkar har goda och jämlika uppväxtvillkor

Indikator	Årsmål	Periodens utfall totalt	Periodens utfall vårdnadshavare till flickor	Periodens utfall vårdnadshavare till pojkar	Period
Andel medarbetare på en förskola som är förskollärare	33%	36,1 %			2018
Andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter	88%	87%	88%	86%	2018

Indikator	Årsmål	Periodens utfall totalt	Periodens utfall vårdnadshavare till flickor	Periodens utfall vårdnadshavare till pojkar	Period
att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning					
Pedagogisk miljö och material i kvalitetsindikatorn (självvärdering inom läroplansuppdraget)	3,4	3,3			2018
Språklig och kommunikativ utveckling i Kvalitetsindikatorn (självvärdering inom läroplansuppdraget)	3,4	3,3			2018

Nämndmål: Flickor, pojkar, kvinnor och män har nära till kultur och eget skapande

Indikator	Årsmål	Periodens utfall	Periodens utfall vårdnadshavare till flickor	Periodens utfall vårdnadshavare till pojkar	Period
Andel nyttjade teaterbesök fömedlade genom kultursekreteraren (kulanpremien)	80%	74%	76 %	68 %	2018
Andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan får ta del av olika sorters kulturutbud	83%	77%	77%	77%	2018
Andelen vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former (lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama).	88%	85%	85%	85%	2018

Nämndmål: Nämndens verksamheter lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Indikator	Årsmål	Periodens utfall	Periodens utfall vårdnadshavare till flickor	Periodens utfall vårdnadshavare till pojkar	Period
Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan	93%	98%	98%	99%	2018

Indikator	Årsmål	Periodens utfall	Periodens utfall vårdnadshavare till flickor	Periodens utfall vårdnadshavare till pojkar	Period
och familjedaghem					

Nämndmål: Nämndens verksamheter respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen

Nämndmål: Flickor, pojkar, kvinnor och män har inflytande

Indikator	Årsmål	Periodens utfall	Periodens utfall vårdnadshavare till flickor	Periodens utfall vårdnadshavare till pojkar	Period
Andel vårdnadshavare till barn i förskolan som upplever att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten	83%	79%	80%	79%	2018

Analys

Anvisning

Analysera vad som bidragit till att de förväntade resultaten uppfyllts respektive inte uppfyllts. Redovisa om det finns något av detta som kan tas med som framgångsfaktorer och/eller kommande utvecklingsområden. Om det bedöms att arbetet med ett utvecklingsområde behöver fortsätta kan nuläget inför kommande års arbete definieras här.

Nämndmål: Alla flickor och pojkar har goda och jämlika uppväxtvillkor

12 av 24 förskolor når årsmålet på frågan om vårdnadshavare upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. Utfallet på 87 % är detsamma som för år 2017, år 2016 var utfallet 84 %. Förvaltningen gör antagandet att verksamheternas likabehandlingsarbete behöver kommuniceras till vårdnadshavare samt att vårdnadshavares förväntningar på förskolans arbete med lika möjligheter behöver fångas upp, dels under den betydelsefulla inskolningen samt kontinuerligt därefter. I den dagliga dialogen används de begrepp och frågeställningar som vårdnadshavarna besvarar i och med förskoleundersökningen. När projektarbete pågår beskriver pedagoger arbetssätt för vårdnadshavare. Tolk användningen ökar vid exempelvis föräldramöten för att verksamhetens innehåll ska kunna beskrivas för samtliga vårdnadshavare samt för att verksamheten ska kunna fånga vårdnadshavares frågor och funderingar.

Språkarbete, programmering och vårdnadshavarnas möjlighet till inflytande är delar som i dagsläget hindrar de flesta att höja sig inom samtliga fem områden i självskattningsverktyget. Ledningsteam deltar när arbetslag genomför skattningar vilket möjliggör att ställa frågor kring verksamheten. 2 av 5 enheter når årsmålet inom pedagogisk miljö och material samt språklig

och kommunikativ utveckling. Brister i kunskap kring programmering är ett återkommande hinder för arbetslag att nå nivå 4.

Under året sker satsningar inom såväl arbete med barns språkliga utveckling som digitalisering. Införandet av Skolplattformen innebär att barnens utveckling och lärande kommer att kunna kommuniceras ytterligare till vårdnadshavare. En representant från varje förskoleenhet kommer ingå i ett stadsövergripande programmeringsnätverk som syftar till att öka kunskap om hur man konkret kan använda programmering i förskolans verksamhet. Stadsdelen har planerat för en fortsättning av satsningen med "Läslýftet" i vilket barnskötare ska ingå för att fördjupa kunskapen kring språk, berättande och litteratur. I mötesforum, som nätverk, ska goda exempel lyftas kring exempel vårdnadshavares delaktighet och språkarbete för att inspirera varandra och dela framgångsrika arbetssätt.

Nämndmål: Flickor, pojkar, kvinnor och män har nära till kultur och eget skapande

Förskolorna har inte nått ut till vårdnadshavare med vilket kulturutbud som barnen tar del av och 17 av 24 förskolor når inte årsmålet. Stadsdelens resultat på 77 % ligger fortsatt högre än resultatet totalt för staden som är 66 %. Förskoleundersökningen följs upp under hösten med vårdnadshavare på respektive förskola där förväntningar kring vad kultur innebär behöver lyftas. Kultur av barn, för barn och med barn innebär allt från barnens eget skapande i förskolornas ateljéer, barns lek, berättande, besöka bibliotek, till att uppleva professionella teaterföreställningar.

Förvaltningen når inte målet gällande antalet nyttjade teaterbesök som har förmedlas genom kultureksekreteraren. Under året har utbudet av föreställningar varit stort och några förskolor valde bort någon föreställning, det skedde även krockar med utbildningar för personal. Högre andel flickor än pojkar har sett föreställningarna. Skillnaderna behöver analyseras närmare inom respektive förskola för att kunna utläsa eventuella orsaker till resultaten. Utvärderingar som gjorts av personal visar att de önskar föreställningar med färre barn i publiken för att underlätta för de barn som behöver extra stöd. Inför nästa år väljer kultureksekreteraren ett mindre grundutbud men säkerställer att samtliga barn får ta del av det som erbjuds. Personalen ska även ge snabb återkoppling till kultureksekreteraren vid frånvaro eller dubbelbokning i kalendern. Kultureksekreteraren ser över platsantalet på föreställningar och möjliggör för mindre grupper att delta.

8 av 24 förskolor uppnår årsmålet gällande barns möjlighet till skapande. Den verksamheten som erbjuds barnen behöver ytterligare förtydligas mot vårdnadshavarna. Pedagogerna arbetar vidare med att iordningsställa miljöer där skapandematerial finns tillgängligt under hela dagen, i organiserad form och spontant. Att sprida goda exempel inom enheterna kring förskolors olika skapande miljöer är ett pågående utvecklingsarbete.

Nämndmål: Nämndens verksamheter lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Resultat från förskoleundersökningen visar att 98 % av vårdnadshavarna upplever att deras barn inte har diskriminerats av förskolans personal, vilket är en ökning med 6 procentenheter från föregående år. En framgångsfaktor är att pedagogerna informerar och för en dialog med vårdnadshavarna om hur verksamheten arbetar förebyggande mot diskriminering samt lyssnar till vad vårdnadshavarna lägger in i begreppet. Av den procent som ändå svarat att de upplevt diskriminering var det i år fler som uppgav en diskrimineringsgrund och fler som svarat att de tagit upp händelsen med förskolan, något som ger förskolorna underlag till planeringen av det

fortsatta arbetet. Utfallet visar att kommunikationen med vårdnadshavarna i kombination med det arbete med värdegrundsfrågor som pågår inom förskolorna leder till önskat resultat.

Nämndmål: Flickor, pojkar, kvinnor och män har inflytande

9 av 24 förskolor uppnår årsmålet. Det totala utfallet på 79 % ligger en procentenhet över stadens utfall på 78 %. 15 av förskolorna har lägre resultat jämfört mot 2017. I jämförelse med övriga stadsdelar har fyra stadsdelar högre utfall än förvaltningens förskolor. Flera enheter upplever att det har varit svårt att få vårdnadshavare att komma till föräldramöten och andra mötesforum. Genom öppet hus, utvecklingssamtal och i den dagliga kontakten fortsätter arbetet för större delaktighet för vårdnadshavare.

Övriga stadsdelsnämndsgemensamma insatser för innevarande budgetår för att öka måluppfyllelsen

Anvisning

Beskriv vilka gemensamma insatser som gjorts på stadsdelsnämnds nivå för ökad måluppfyllelse och likvärdighet.

Exempelvis övriga genomförda utvecklingsinsatser, arbete för barn som behöver särskilt stöd, eventuella specialverksamheter, VFU, framtagande av policy, fortbildning, stödåtgärder, rekryteringsåtgärder med mera. Beskriv vilka resultat och effekter detta arbete och dessa insatser lett fram till kopplat till måluppfyllelse och likvärdighet.

Verksamhetsidé

Skärholmens verksamhetsidé är en gemensam utgångspunkt inför kommande år och ska genomsyra arbetet med likvärdighet, nätverk, projektarbeten och övrig verksamhet. Arbetet för att öka likvärdigheten inom stadsdelen sker genom satsning på läslýftet för alla förskollärare, stadsdelsgemensamma nätverk och digitalisering som ska genomsyra organisationen. Under 2019 kommer verksamhetsidén att kopplas samman med den nya läroplanen.

Arbetet med att ta fram en gemensam verksamhetsidé startade under 2016 och under 2017 presenterades "Skärholmens verksamhetsidé"

I Skärholmens förskolor vill vi vara nyfikna på varandra och vår omvärld.

I mötet med barnen vill vi vara engagerade, kunniga och medvetna.

Barn ska både enskilt och i grupp få möta en verksamhet som utgår från grundläggande demokratiska värderingar.

Vi vet att barn som känner trygghet vågar vara nyfikna på sin omvärld och får genom det möjlighet att nå sin fulla potential.

Nätverk

Syftet med stadsdelsgemensamma nätverk är att arbeta för en likvärdig förskola med en hög kvalitet. Nedan följer en beskrivning av de nätverk som finns.

Köksnätverket - leds av två förskolechefer och startade i februari 2015. Likvärdighet, utveckling och kollegialt lärande står i fokus. Kockarna fortsätter med det klimatsmarta arbetet och utvecklar en gemensam matsedel. Under året beslutades att samtliga kockar i Skärholmen ska följa en gemensam 10 veckors meny i syfte att skapa likvärdighet. Köksnätverket har både gett resultat i att öka det kollegiala lärandet samt ökande resultat i förskoleundersökningen. Värdet på frågan gällande om kosten som serveras på förskolan upplevs som varierad och näringsriktig har stadigt ökat sedan år 2016. Samma mönster syns i frågan gällande information om maten, se tabell nedan.

	2016	2017	2018
Varierad och näringsriktig	78	79	83
Information om maten	73	76	77

Förskollärarnätverk - leds av två förskolechefer och startade hösten 2016. Ledarskap, språk och jämställdhet är i fokus. Från hösten 2017 delades gruppen av förskollärare på grund av satsningen med läslyftet. Vid nätverksträffarna deltog istället ca 40 förskollärare, resterande del ingick i Läslyftet, vilket har varit uppskattat då det främjat en närmre dialog. Formen har fortsatt under 2018. Bland annat har förskollärarna fortbildats i barns flerspråkighetsutveckling.

Biträdande förskolechefer och pedagogiska utvecklingsledare - leds av en förskolechef samt en enhetschef. Nätverket startade våren 2017 och har ledarskapet i fokus. Under 2018 har bland annat återkopplingen från den kommunala utvärderingen lyfts och diskuterats samt ledningsorganisationens utvecklingsarbete med genomförandeplaner gällande basmiljö.

Administratörerna - leds av verksamhetscontroller och startade under våren 2015. Syftet med träffarna är att ge information från ledningsgruppen samt vara ett forum för frågor och arbeta för likvärdighet i sina uppdrag.

CPU - I samarbete med Södertörns högskola har stadsdelen startat ett centrum för professionsutveckling (CPU) som fungerar som en bas för VFU-studenter.

Kompetensutvecklingsinsatser

Läslyftet

Inom ramen för projektet "Läslyftet" deltar samtliga förskollärare i en kompetensutvecklingsinsats som bygger på kollegialt lärande med stöd av handledare. Syftet är att utveckla kunskaperna kring barns språk-, läs- och skrivutveckling. Effekter ute i verksamheterna är ökad medvetenhet hos pedagogerna om hur litteratur kan användas tillsammans med barnen, ett ökat ordförråd hos barn samt att det kollegiala lärandet har främjat dialoger i arbetslag kring barns språkutveckling.

Pedagogiskt forum

Förskolans ledningsorganisation som består av samtliga förskolechefer, enhetschef, avdelningschef, utvecklingsledare, biträdande chefer och pedagogiska utvecklingsledare har under året träffats regelbundet i pedagogiska forum. För att öka likvärdigheten och

tillsammans höja lägstanivån i de pedagogiska miljöerna har det i år varit fokus varit på förskolornas basmiljöer. Ledningen är enade i detta arbete och det pedagogiska ledarskapet blir mer nära verksamheten. Varje ledningsteam har gjort en plan för hur arbetet med basmiljöer ska implementeras på förskolorna och de har beskrivit hur medarbetarna ska involveras i detta. Planerna presenteras för samtliga ledningsteam och det har funnits utrymme för dialog enheterna emellan.

TAKK

Under året har 55 medarbetare utbildats i TAKK (tecken som alternativ kommunikation) som en metod för språkstödande arbete.

KARTA

Två förskolor, från två olika enheter, har under hösten deltagit i pilotarbetet KARTA (Kartläggning, Analys, Resultat, Tidsanvändning och Arbetsmetoder) med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Samtliga medarbetare på förskolorna har intervjuats och utfallet visar att beslutsvägar, samarbete och tillit mellan kollegor behöver stärkas.

El Sistema och rytmikpedagog

Som ett komplement i pedagogernas fortbildning med ElSistema har en rytmikpedagog besökt förskolorna och tillsammans har de skapat musik. Bland annat har de tillsammans provat att hitta rätta toner, sjunga starkt och svagt samt känna dynamiken när många sjunger. För att alla barn ska kunna delta utifrån sina förutsättningar används tecken som stöd i musiken vilket har skapat mer uppmärksamhet bland barnen och förstärkt det verbala språket. En ytterligare effekt av rytmikpedagogens arbete är att instrument används mer spontant och finns tillgängligt för barnen på förskolorna.

Konstexpressen

En förskoleenhet har under hösten påbörjat ett samarbete med Nationalmuseet och föreningen Artikel 31. Föreningen arbetar utifrån barnkonventionens artikel 31 som handlar om barns rätt att aktivt delta och utöva kultur i samhället. Samarbetet är ett pilotprojekt som pågår i tre år med syfte att fyraåringar ska få möta konst på olika sätt med berättandet i fokus, vilket kompletterar förskolans språkutvecklingsarbete. I projektet deltar även fyra grundskolor i stadsdelen, då med elever från årskurs 2 och 5 vilket över tid innebär att förskolebarn kan komma att möta projektet i skolan. Under hösten har förskolebarnen, i mindre grupper, besökt Nationalmuseet tillsammans med konstpedagoger. Besöken har varit uppskattade av såväl barn som förskolans pedagoger.

Analys

Anvisning

Analysera vilka insatser som varit framgångsrika för att bidra till måluppfyllelsen, vilka som behöver fortsätta att genomföras och eventuella förändringar som behöver göras.

Strukturella förutsättningar

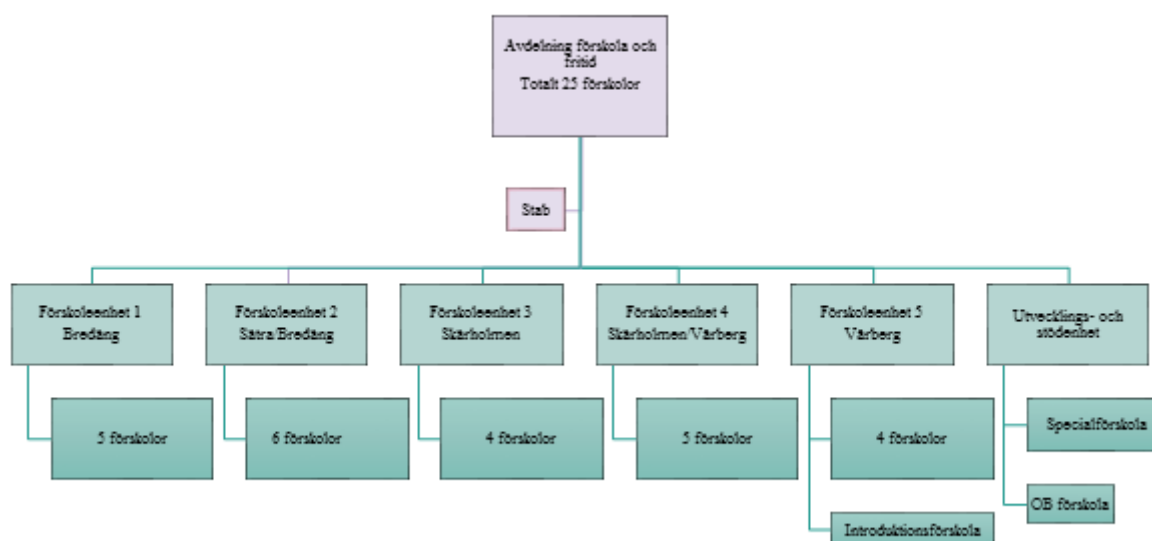
Anvisning

Som en bakgrund till analysen redovisas uppgifter om verksamhetens strukturella förutsättningar och organisation. Vidare hur stadsdelsnämnden/enheten fördelat resurser till utbildningen efter barnens olika förutsättningar och behov.

Beskriv:

- Organisation på stadsdelsnämnds- och enhetsnivå med stödfunktioner för enheterna
- Antal förskoleenheter och deras organisation

Skärholmens kommunala förskolor är organiserade under avdelningen förskola och fritid. I Skärholmen finns det 24 kommunala förskolor samt specialförskolan Clavis. Se bild.

Avdelningens ledningsgrupp består av avdelningschef, förskolechefer, enhetschefer samt verksamhetscontrollers. Denna grupp har återkommande möte varje vecka. Avdelningschef träffar varje förskolechef/enhetschef för enskild uppföljning var 4-6 vecka.

Avdelningens stab består av verksamhetscontroller, utvecklingsledare samt IT-strateg.

Varje förskolechef leder ett ledningsteam inom sin förskoleenhet. Ledningsteamet består av förskolechef, biträdande förskolechef samt pedagogisk utvecklingsledare. Förskolecheferna har valt att forma sina ledningsteam på olika sätt. Tre förskoleenheter har en biträdande förskolechef och en pedagogisk utvecklingsledare, en förskoleenhet har en biträdande förskolechef och två pedagogiska utvecklingsledare samt en förskoleenhet har två biträdande

chefer och en pedagogisk utvecklingsledare. Varje förskoleenhet har en administratör. Förskolans ledningsteam träffar ca två gånger per termin varje avdelning för uppföljning och dialog kring verksamheten. Där diskuteras vilken utveckling som skett och vilka behov som finns för att nå förväntade resultat. Arbetsplatsträffar sker varje månad. De pedagogiska utvecklingsledarna deltar på avdelningarnas reflektioner.

Utvecklings- och stödenheten består av enhetschef, stadsdelens kultursekreterare, administratör, tre specialpedagoger varav en även är samordnare för barn i behov av särskilt stöd. Till enheten hör en specialförskola, fem öppna förskolor och en parklek. På specialförskolan finns fem barn och fem pedagoger. Utvecklings- och stödenheten är till stöd för samtliga förskoleenheter.

Anvisning

Redovisa uppgifter från den 15 oktober för de senaste tre åren i tabellform gällande:

	Budgetår 2018	Budgetår 2017	Budgetår 2016
Antal inskrivna barn (antal)	1242	1290	1340
Andel anställda som förskollärare (räknat på årsarbetare) (%)	36,1	38,7	32,2
Barn per personal/årsarbetare med resurspersoner (antal)	4,5	4,9	4,8
Barn per personal/årsarbetare utan resurspersoner (antal)	5,3	5,9	4,7
Barn per grupp (antal)	14,6	15	15,6
Andel barn med annat modersmål än svenska (%)	61	68,7	72,5
Andel personal med annat modersmål än svenska	80	78	74
Antal språk som talas av barnen	74	77	83
Antal språk som talas av pedagogerna	55	52	57

Analys

Anvisning

Analysera de strukturella förutsättningarna utifrån hur de påverkat måluppfyllelsen enligt skollagen och läroplanen samt likvärdigheten. Redogör för relevanta variationer mellan enheter, förskolor och arbetslag, om det exempelvis finns arbetslag som saknar legitimerade förskollärare.

Redovisa de åtgärder som planeras med utgångspunkt från detta och ta med de viktigaste i den sammanfattande analysen.

Grundbemanningen har ökat inom förskolan. Om förvaltningen inte hade utökat grundbemanningen hade målet om andelen förskollärare uppnåtts. Fler barnskötare innebär att indikatorn antal barn per anställd i nuläget visar 4,5 barn per anställd att jämföra mot tidigare 4,9 barn per anställd.

En förskoleenhet har haft en högre personaltäthet (4 förskolebarn per anställd) än utifrån budget vilket också bidrar till resultatet med en ökad grundbemanning. Enheten har flexibelt kunnat använda ordinarie personal och inga vikarier har tagits in vilket har upplevts som positivt hos både barn, personal och vårdnadshavare. Enhetens sjukfrånvaro har under perioden minskat och förvaltningen gör antagandet att högre personaltäthet samt att vikarier känner barn och personal är en bidragande orsak.

Det är fortfarande svårt att rekrytera förskollärare men viss lättnad har skett inom stadsdelen. Nyanställningar har bland annat skett genom rekommendation. Fördelning av förskollärare varierar inom stadsdelen, de avdelningar som saknar förskollärare har skrivit en åtgärdsplan. För att förvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare och stimulera till kunskapsutbyte provar förskoleenheterna nya arbetsformer inom och mellan förskolorna i vilka förskollärarna är delaktiga i planeringen. I det kunskaps- och erfarenhetsutbyte som sker mellan studenter, verksamheter och högskola/universitet, bland annat i projektet CPU med Södertörns högskola, ser förvaltningen möjligheter att upparbeta en rekryteringsbas för nytexaminerade förskollärare samt öka kvaliteten på förskoleverksamheterna. Förvaltningen fortsätter säkerställa att andelen förskollärare är jämnt fördelade över förskolorna.

Självvärdering

Anvisning

Redovisa det genomsnittliga värdet för WKI, kvalitetsindikatorn, i stadsdelsnämnden/enheten, samt hur det sett ut över en treårsperiod. Kommentera om det är skillnader över tid och/eller mellan olika områden samt mellan enheter och förskolor.

Beskriv arbetet med att utveckla bedömningskompetensen och hur förskolecheferna säkerställer rimliga bedömningar.

Redovisa hur många arbetslag som gjort bedömningen att de inte når upp till nivå tre och vad som de ansett hindrat bedömning på den nivån. Ange även vilka kriterier som angetts som vanligaste hindret för ännu högre bedömningar. Beskriv effekter av satsningar som gjorts för att möjliggöra högre bedömningar och ökad likvärdighet.

Genomsnitt

Enheternas avdelningar ligger förhållandevis jämnt i antal på nivå 3 och 4. Vad gäller nivå 5 står en enhet för 63% av det totala antalet. Inom denna enhet diskuterar ledningsteamet resultaten med arbetslagen och dialog förs kring begrepp. I vissa fall väljer avdelningen att ändra sitt nivå.

Två avdelningar skattar sig, inom samtliga områden, på nivå 2. Båda avdelningarna saknar förskollärare. Avdelningarna finns i samma enhet, inom vilken ledningsteamet fram tills hösten 2018 inte haft dialog med arbetslag utifrån deras bedömningar.

Variation

Inom samtliga fem områden har variationen minskat i jämförelse med tidigare år. En förklaring kan vara att ledningsteamet i högre grad varit närvarande vid och i samband med skattningarna. Arbetslagen har fått motivera sina bedömningar för ledningsteamet vilket många gånger lett till att medarbetarna själva har reglerat den redan satta nivån. Området Barns språk och kommunikativa utveckling har den minsta variationen.

Arbetet med att utveckla bedömningskompetens

Stadsdelens fem ledningsteam har individuella sätt att utveckla kompetensen hos medarbetarna men för samtliga handlar det till stor del om ökad närvaro vid bedömningstillfällena. Det pågående kvalitetsarbetet innebär att självskattningen följs upp och resoneras kring vilket har medfört att pedagogerna blivit mer medvetna om vad de olika nivåerna innebär. Ledningens uppföljningar av självvärderingen har också medfört en ökad medvetenhet och en kompetenshöjning hos medarbetarna. Arbetsslagsuppföljningar är något som sker inom samtliga enheter men strukturen ser olika ut. Det förekommer miljö/språkvandringar samt ledningsteam som håller arbetslagsuppföljningarna på aktuell avdelning för att medarbetarna på ett enkelt sätt ska kunna visa/beskriva sin verksamhet utifrån exempelvis skattningens områden. Inom en enhet har arbetslagen fått i uppdrag av ledningsteamet att lyfta WKI och åtgärdsplaner vid sista reflektionstillfället varje månad.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling		
År	Genomsnitt	Variation
2016	3,4	3,1-3,6
2017	3,3	3,0-3,5
2018	3,3	3,2-3,5

Bild ovan: Färre arbetslag har skattat sig på nivå 5. År 2017 = 6 st att jämföra med 2018 = 1 st
Två arbetslag har gjort bedömningen att de inte når upp till nivå 3 (båda på nivå 2).

Vad som hindrar från att nå nivå 3: 1. Digitala verktyg = Det finns tillgång till **digitala verktyg** som används medvetet i olika sammanhang på förskolan vilket bidrar till barnens lärande och ger dem förutsättningar att utveckla **digital kompetens**. 2. Barnkonventionen

Pedagogisk miljö och material		
År	Genomsnitt	Variation
2016	3,4	3,1-3,6
2017	3,3	3,0-3,7
2018	3,2	3,1-3,5

Bild ovan: Färre arbetslag har skattat sig på nivå 5. År 2017 = 7 st att jämföra med 2018 = 3 st
Tre arbetslag har gjort bedömningen att de inte når upp till nivå 3 (samtliga på nivå 2).

Barnkonventionen och Föräldrasamverkan (1 avdelning), Barns delaktighet och Kvalitetsarbetet (1 avdelning) och Områdesspecifika kriterier (1 avdelning) hindrar arbetslagen från att nå nivå 3.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer		
År	Genomsnitt	Variation
2016	3,3	3,1-3,6
2017	3,3	3,1-3,6
2018	3,3	3,1-3,5

Bild ovan: Färre arbetslag har skattat sig på nivå 5. År 2017 = 3 st att jämföra med 2018 = 2 st
Tre arbetslag har gjort bedömningen att de inte når upp till nivå 3 (båda på nivå 2).

1. Digitala verktyg 2. Barns inflytande hindrar arbetslagen från att nå nivå 3.

Barns matematiska utveckling		
År	Genomsnitt	Variation
2016	3,2	3,1-3,5
2017	3,2	3,0-3,4
2018	3,2	3,1-3,4

Bild ovan: Färre arbetslag har skattat sig på nivå 5. År 2017 = 3 st att jämföra med 2018 = 1 st

Två arbetslag har gjort bedömningen att de inte når upp till nivå 3 (båda på nivå 2).

1. Digitala verktyg 2. Områdesspec/Barnkonventionen hindrar arbetslagen från att nå nivå 3.

Naturvetenskap och teknik		
År	Genomsnitt	Variation
2016	3,4	3,2-3,8
2017	3,3	3,0-3,4
2018	3,2	3,1-3,4

Bild ovan: Färre arbetslag har skattat sig på nivå 5. År 2017 = 4 st att jämföra med 2018 = 1 st

Två arbetslag har gjort bedömningen att de inte når upp till nivå 3 (en på nivå 1 och en på nivå 2). Det ena arbetslaget skattade sig på nivå 1 såväl 2017 som 2018. År 2016 skattade arbetslaget sig på nivå 2

Det som hindrar avdelningen på nivå 2 från att nå nivå 3 är Digitala verktyg och Barns inflytande

Det som hindrar avdelningen på nivå 1 från att nå nivå 2

Barnen erbjuds aktiviteter som ger vissa naturupplevelser med betoning på tillsyn och sysselsättning. Det finns visst material som bidrar till detta. Arbetslaget ser över om aktiviteterna genomförts

Analys

Anvisning

Analysera vad variation och bedömningar under nivå 3 beror på och varför de hindrande kriterierna ovan är vanligast.

Redovisa de åtgärder som planeras med utgångspunkt från detta för att möjliggöra högre bedömningar och ökad likvärdighet samt hur stadsdelsnämnden/enheten stödjer det arbetet. Ta med det i den sammanfattande analysen.

Bedömningar under nivå 3

Totalt är det **3 av 64** arbetslag som lagts sin bedömning under nivå 3. Det som förenar dessa tre avdelningarna är att samarbetet i arbetslaget behöver öka. På 2/3 saknas en förskollärare samt att det på 1/3 inte finns ett "vi" i arbetslaget.

På 2/3 avdelningarna har inte enhetens ledningsteam följt upp arbetslagens skattningar. Detta kommer dock att ske framöver.

Hindrande kriterier

Programmering är det främst hindrande kriteriet bland de tre avdelningarna. Tillgången till digitala verktyg finns hos samtliga eftersom varje medarbetare har en egen lärplatta men det som behöver utvecklas är medvetenheten i hur verktyget kan användas tillsammans med barnen. Det faktum att två avdelningar saknar förskollärare kan vara en möjlig orsak till att medvetenheten inte är så hög. En representant från varje förskoleenhet kommer ingå i ett stadsövergripande programmeringsnätverk som syftar till att öka kunskap om hur man konkret kan använda programmering i förskolans verksamhet.

Arbete för en ökad likvärdighet pågår inom stadsdelen. Likvärdighetsarbetet börjar på ledningsnivå och i ett närvarande pedagogiskt ledarskap. Det faktum att ledningsteamet för en dialog med arbetslagen i och med skattningar främjar ökad medvetenhet och kunskap hos medarbetarna vilket i sin tur främjar arbetet med barnen.

Rekrytering fortgår för att samtliga avdelningar ska ha en förskollärare i arbetslaget.

Hindrande kriterier för att nå nivå 4

Programmering

Förskoleundersökning

Anvisning

Redovisa resultatet för stadsdelsnämnden/enheten för samtliga frågeställningar gärna i form av spindeldiagram. Redovisa nöjd-föräldraindex över de senaste tre åren.

Kommentera om det är skillnader mellan olika år och områden.

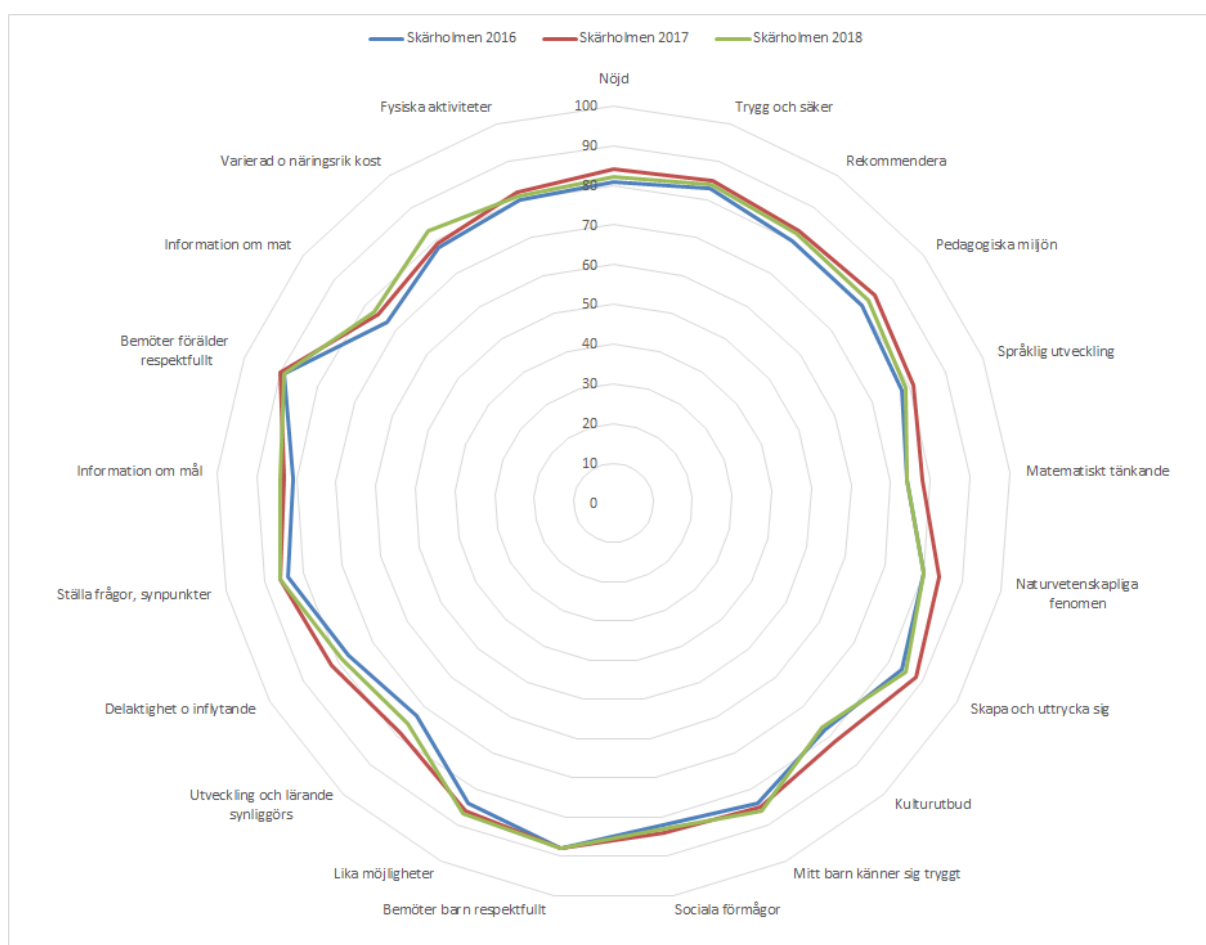
Beskriv hur resultaten förhåller sig till övriga stadsdelar.

Beskriv hur relevanta variationer ser ut mellan och inom förskoleenheter.

Årets resultat

Spindeldiagrammet nedan illustrerar resultaten från förskoleundersökningen under de senaste tre åren. Resultatet för 2018 visas i grön färg och det är tydligt att majoriteten av årets resultat har sjunkit. Sett över enheterna är det en enhet som höjt sina resultat, övriga har sjunkit mot föregående år. Svarsfrekvensen ligger på samma nivå som föregående år med 71 % vilket även är den totala svarsfrekvensen för stadens kommunala förskolor. Inom Skärholmen var det dock en stor variation av svarsfrekvensen inom de olika enheterna. En förskoleenhet har enbart 54 % svarande medan de fyra övriga ligger mellan 72-78 %.

Över tid ser förvaltningen ingen tydlig trend vad gäller upplevd nöjdhet hos vårdnadshavare till flickor respektive pojkar. Resultatet i förskoleundersökningen har därför inte varit en utgångspunkt i förskolornas jämställdhetsanalyser. Verksamheterna har utgått från rutinsituationer, exempelvis har talutrymme vid samling analyserats ur ett jämställdhetsperspektiv samt att pedagoger har tittat på barnlitteratur ur ett normkritiskt perspektiv. Samtliga förskoleenheter har under året genomfört jämställdhetsanalyser med stöd av metoden sjuan.

I spindeldiagrammet nedan visas årets resultat, där inkluderas även frågorna gällande digitala

verktyg och kommunikation.

Nöjd föräldraindex

KF-Indikatorn "Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola" uppgår i år till 82 jämfört med 84 år 2017.

Nöjd föräldraindex, Skärholmen jämfört mot staden 2016-2018					
2016		2017		2018	
Skärholmen	Staden	Skärholmen	Staden	Skärholmen	Staden
81	86	84	88	82	85

Normer och värden	2018	2017	2016
Barnet känner sig tryggt	86	85	84
Utveckla sociala förmågor	83	84	82
Bemöter barn med respekt	88	88	88
Lika möjligheter	87	86	84

Analys

Anvisning

Analysera vad variationerna beror på mellan olika år, frågor, enheter/förskolor och i jämförelse med andra stadsdelar.

Redovisa de åtgärder som planeras med utgångspunkt från detta för att öka likvärdigheten och ta med de viktigaste i den sammanfattande analysen.

Nöjd föräldrindex

14 av 24 förskolor når årsmålet om andelen nöjda föräldrar. Sett över tid har utfallet gått från 81 % nöjda år 2016 till 84 % år 2017. Generellt i staden syns samma mönster, utfallet ökade några procentenheter under 2017 för att sedan sjunka tillbaka under 2018. Utifrån resultaten i förskoleundersökningen ser förvaltningen att vårdnadshavare efterfrågar mer kunskap om verksamheternas innehåll. Analys av resultat visar att pedagogerna behöver arbeta vidare med introduktionen till förskoleverksamheten, det dagliga mötet med vårdnadshavare samt på vilka sätt verksamheten kan synliggöras i ord och bild. Resultat i förskoleundersökningen är något som förskolorna följer upp med vårdnadshavarna och har en dialog kring. Tolk kommer att användas i större utsträckning vid inskolning, utvecklingssamtal och föräldramöten. Förskolorna arbetar vidare med att på ett tydligt sätt synliggöra verksamheten och arbeta med bemötandefrågor kopplat till frågorna i förskoleundersökningen.

Resultaten jämfört mot staden

Trots att majoriteten av resultaten sjunkit i stadsdelen placerar sig ändå Skärholmen högt inom vissa områden jämfört mot övriga stadsdelar. Vårdnadshavarna i Skärholmen upplever fortsatt att det är enkelt att kommunicera digitalt med förskolorna (70 %) jämfört mot staden (64 %). Förvaltningens resultat kring andelen vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan får ta del av olika sorters kulturutbud ligger fortsatt högre (77 %) än resultatet totalt för staden (66 %). Endast en stadsdel har högre resultat än förvaltningens förskolor.

Normer och värden samt barnens inflytande

Efter en kartläggning av verksamheten skrivs en likabehandlingsplan för varje förskola. Kartläggningen sker genom barnintervjuer, trygghetsvandringar med barn samt frågor till vårdnadshavare.

För att skapa likvärdighet samt säkerställa att alla diskrimineringsgrunderna finns med i arbetet använder samtliga förskolor diskrimineringsombudsmannens mall vid utformning av planen.

Resultat från frågorna i förskoleundersökningen som ingår i området "normer och värden samt barns inflytande" visar att vårdnadshavarnas nöjdhet ligger ungefär på samma nivå som föregående år. Under året har förskolorna fortsatt med att tydliggöra det likabehandlingsarbete som sker på förskolorna. Vidare har normer och värderingar i barnlitteratur diskuteras på enheternas arbetsplatsträffar samt i nätverk.

Övriga underlag

Anvisning

Redovisa vad som, förutom det som redan beskrivits ovan, framkommit i resultatdialoger med enheterna, vid verksamhetsbesök, i enheternas likabehandlingsarbete och klagomålshantering på olika nivåer.

Här kan även hänvisningar göras till exempelvis, forskning, kvalitetsgranskningar och vad som framkommit i kommunal utvärdering.

Beskriv även hur nämnden/enheten har följt upp att arbetslag och förskolor kontinuerligt och systematiskt dokumenterat barns förändrade kunskande kopplat till den undervisning som bedrivits utifrån de nationella målen.

Klagomålshantering

Av 12 inkomna klagomål under året har samtliga avslutats. 11 av 12 klagomål är verksamhetsrelaterade i egenskap av klagomål från vårdnadshavare gentemot medarbetares agerande mot ett enskilt barn, konflikter och kränkningar som uppstått mellan barn, vårdnadshavare som uttryckt sig kränkande mot ett barn, pedagog som mailat ut sekretessbelagda uppgifter av misstag samt vårdnadshavare som uttryckt oro för sitt barn i verksamheten. 1 av 12 klagomål handlar om klagomål på förskolans städning. Kränkningar utmynnar alltid i en utredning och handlingsplan. Därutöver arbetar förskolorna kontinuerligt med barns inflytande kopplat till likabehandlingsplanen, detta är både ett främjande och ett förebyggande arbete.

Kommunal utvärdering

Kommunal utvärdering har skett på två förskolor under vinter/vår 2018. Utvecklingsbehov som beskrivs i uppföljningen, ser på det stora hela, likadana ut inom stadsdelsnämndsområdet och handlar bland annat om att förskolechefen bör klargöra i det systematiska kvalitetsarbetet hur dokumentationen på olika nivåer kan ge en mer samlad bild av förskolans måluppfyllelse gentemot läroplanen (målstyrning).

Analys

Anvisning

Analysera hur dessa underlag hänger samman med andra resultat, om det som framkommit leder fram till åtgärder eller insatser av något slag som behöver tas med till den samlade analysen.

En del av de klagomål som kommit från vårdnadshavare beror på bristfällig kommunikation mellan pedagoger och vårdnadshavare. Förvaltningen har därför beslutat att använda tolk i större utsträckning vid inskolning, utvecklingssamtal och föräldramöten.

Resultatet av den kommunala utvärderingen delgavs ledningsgruppen som i sin tur tog med sig dessa till sina verksamheter. Ett fortsatt arbete pågår i att förtydliga förskolans

måluppfyllelse gentemot läroplanen bland annat genom formulering av avdelningens och enheternas verksamhetsplaner.